

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
	Advocați	400 Lei pe 1 an
	Magistrați	300 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	20 Lei
	Un număr dublu	30 Lei
	Un număr vechiu	35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adpțe. Telefon 630

S U M A R U L :

1. Matei Cantacuzino . . . necrolog
2. Legea pentru accelerarea judecărilor de *Dr. Anca Justin*
Judecător trib. Cluj
3. Jurisprudența. Curtea de Apel Târgu-Mureș cu o notă de *Jon I. Celășcanu*
Consilier la Curtea de Apel Tg.-Mureș
4. Rezumate de Jurisprudență stabilită de instanțele Judecătorești din Ardeal
5. Recenzie de *Vasile Dimitriu*
Profesor la Universitatea din București
6. Informațiuni

Matei Cantacuzino

La scurt timp după ce magistratura și baroul din Capitala Moldovei îi sărbătorise împlinirea a 70 de ani, s'a prăbușit fulgerat de săgeata morții, una din gloriile Universității ieșene: profesorul Matei Cantacuzino.

Personalitatea ilustrului dispărut ca jurist și orator, se confundă cu originalitatea lui de umanist și sentimental. Ca la nici unul dintre marii noștri oameni de drept poate, inteligența, cunoștințele și spiritul său juridic n'au fost dublate atât de fericii de sentimentul iubirei și de milă: pentru om și durerea omenească!

Boer de viață, legat de dragostea de moșie și mare patriot, cu dânsul dispărea figura rară a omului superior, pentru care știința juridică nu i-a servit numai de a pleda atât de frumos procese, sau a ținea magistrat cursurile de drept civil — ci mai ales mijlocul de soluționarea problemelor de armonizare a intereselor de libertate individuală cu acele ale societății, ale națiunii, pentru împăcarea cerințelor materiale individuale cu principiile de morală — fără de care țara merge la prăpăd.

Stabilirea echilibrului între aceste forțe le-a formulat el în principii solide — cu inteligența lui vie ce radia prin prizma unei inimi care a bătut atât de generos pentru binele tuturor și într-o formă de artist expuse cu căldură apostolică de la înălțimea catedrei.

Magistrat, avocat și profesor universitar, Matei Cantacuzino a fost desăvârșit în toate — imprimând acestor trei cariere mulajul unei personalități puternice de maestru, curaj și originalitate.

Ca magistrat s'a distins pe vremuri, printr'un larg spirit de independență față de anumite influențe, conducând o grevă a magistraților superiori, preludiul ruperii unuia din lanțurile cu

care puterea executivă încerca subjugarea puterii judecătorești ordinelor sale. Ca avocat s'a distins mănând artistic cuvântul pentru cugelare, iar cugelarea numai pentru adevăr și deaceia a avut o ascendență morală unică asupra tuturor forurilor judecătorești. Pledoariile lui erau momente de desfătare intelectuală și artistică pentru ascultători.

Ca profesor s'a distins prin erudiția, conștiința și energia cu care își desvolta cursurile, hrănind sufletele elevilor cu principii de drept și de morală, fără de care personalitatea noastră ar fi un obiect și nu o ființă. Mulți din elevii săi datoresc numai lui criteriul de conducere în viață, și ori care din ei, în ori care colț al țării s'ar afla, în aplicarea științei dreptului poartă parafă juridică a profesorului Cantacuzino. Dar mai presus de toate, pătruns adânc de adevărul că ordinea în societate se menține numai prin aceia de legalitate, care nu e numai un privilegiu pentru unii ci un bun comun tuturor, și înarmat sufletește cu tot ceea ce se poate numi nobleță — Matei Cantacuzino a fost acela care a apărut cu condeul și cu vorba orice act de nedreptate, ilustrând adevărul: că orice nedreptate săvârșită contra unuia, constituie un pericol pentru toți.

Ca autor de drept a izbutit ca în 700 de pagini să închege într'un stil concentrat și elegant principiile generale de drept, înlăturând pleava controverselor anoste și praful discuțiilor sterile de text. A stors esențialul din știința dreptului, arătând că dreptul nu e un ocean de controversă — ci o axă flexibilă și toluși solidă, care să mlădiează numai după transformările sociale și nu după fanteziile legiuitorilor schimbăcioși.

Cu ceea ce a rămas dela el: cursurile, articolele juridice, pledoariile și volumul de drept civil, Matei Cantacuzino a bine meritat recunoștința caldă, mai ales acum când din lipsă de valori, mințile morților valoroși conduc pe cei vii. Cu drept cuvânt s'a spus, că sunt morți care sunt mai vii de cât cei vii și de sigur dintre cei dispăruși, Matei Cantacuzino e unul.

În fața unei morți care îndoliază lumea noastră juridică, întreaga țară . . . și dela care în locul onorurilor postume — această necontestată valoare, ar fi meritul mai mult, decât jignirea adusă în ultimul an al vieții, — ne plecăm cu venerație și respect.

Fie-i țărna ușoară ca parfumul de trandafiri ce se irosește trist în alea slingheră a grădinii sale scumpe, din dealul Copoului!

„Ardealul Juridic“.

Legea pentru accelerarea judecăților

(Promulgată la 19 Mai 1925.)

Procesul este mijloc pentru decretarea și constrângerea dreptului material și prin urmare ori ce procedură are drept de existență, numai întrucât satisface acest scop: dreptatea formală să coopereze cu dreptatea materială subordonându-se în tot cazul cea dintâiu celei de pe urmă. Nu e destul prin urmare a da părților o justiție rapidă, ci trebuie ca în primul rând ea să fie și materialmente bună, servind dreptatea pentru că alfel este imorală și devine un mijloc de demoralizare și anarhie în Stat.

Arta de a combina aceste două principii fundamentale ale justiției al accelerării: și al dreptății materiale este problema cea mai grea, pe care o cere alcătuirea unui cod de procedură.

Procedura civilă Ardeleană despre care Albert Tissier consilier la curtea de casație din Paris, membru al comisiunii de unificare pentru Alsacia și Lorena scrie în Buletinul „dela société de Législation comparée“ din Paris că este cea mai bună procedură astăzi în vigoare în Europa, este o admirabilă operă de coordonare a accelerării cu aflarea dreptății materiale, jertfînd însă când nu se dă alt mijloc în totdeauna pe cea dintâiu celei din urmă.

Procedura Ardeleană asigură:

1. *Soluționarea grabnică a proceselor:*

a) prin împărțirea procesului în două părți bine distincte și anume:

Desbaterea de constituire și desbaterea în fond,

b) *prin unitatea desbaterii.*

2. *iar triumful dreptății materiale:*

a) *prin oralitate;*

b) *publicitatea desbaterii și*

c) *libertatea probelor.*

Separarea desbaterii de constituire de desbaterea de fond, are ca scop principal selecționarea proceselor, adică ca instanța să fie descarcată cât mai repede dacă e posibil chiar la prima înfățișare de toate procesele cari nu pot lua ființă în lipsa condițiilor legale

(lipsa de capacitate, de competență etc.) sau procesele cari se pot soluționa imediat prin recunoașterea, dezistarea, renunțarea, tranzacțiunea sau neînfașșarea părților. Practica a dovedit că cel puțin 30% din procese se termină astfel la desbaterea de constituire, rămânând în schimb instanței posibilitatea de a înerebuința mai mult timp pentru rezolvirea în fond a proceselor. Așa se explică că pentru o zi de constituire se pot fixa dela 100—300 procese, având fiecare reclamant posibilitatea de a primi un termen foarte scurt asupra acțiunii, cea ce este încetestabil un mobil de îndeplinire pentru părăt și deci un mijloc pentru impușinarea litigiilor. Natural că conform scopului amintit desbaterea de constituire trebuie se rămână o simplă *formalitate de selecționare* și nu se poate face deodată cu desbaterea în fond (discuțiuni asupra probelor ori altor chestiuni de fond). Judecătorul care va rezolvi cu ușurință la o singură desbatere de constuire 100—300 procese, va fi pus în imposibilitate de a face aceasta, când în loc de a se mărgini la formalitatea de constituire, i-se impune obligația de a cerceta și fondul, trebuindu-i astfel pentru un proces în loc de câteva secunde ore întregi. Evident că în senzul acesta desbaterea de constituire nu mare nici un rost, ne deosebindu-se întru nimic de desbaterea în fond.

Unitatea desbaterii, cea ce înseamnă soluționarea procesului pe cât e posibil în aceeași ședință de fond, o asigură procedura Ardeleană:

a) prin obligațiunea părților de a pregăti procesul imediat după constituire, punându-se părțile reciproc în curent prin scripte pregătitoare cu toate aformațiunile de fapt și de drept și mai ales probele de cari înțeleg a se folosi în proces — depunând la instanță actele în original.

b) prin dreptul președintelui de a cita la desbatere în afară de părți, martori și experți arătați în scriptele pregătitoare și a procura și dosarele sau alte probe arătate, pentru a se face posibilă administrarea probelor în aceia și ședință.

c) prin aceia că, partea care n'a pregă

tit procesul, sau și-a făcut tardiv expunerile — trebuie obligată la cheltuielile cauzate cu această întârziere și în cazul când ar câștiga procesul.

d) prin faptul că instanța poate se decidă fără a ține seamă de probele aduse tardiv și evident și scopul de a trăgăna procesul;

e) prin aceea, că președintele închizând desbaterea imediat ce instanța găsește cauza pregătită pentru soluționare, partea care nu și-a făcut expunerea la timp nu mai are dreptul de a și-o face;

f) prin aceea că neadevărul evident în proces precum și calea de atac (cererea de revizuire) neintemeiate, se pedepsesc cu amendă.

g) prin aceea că instanța fără vre-un *motiv temeinic* nu poate amâna desbaterea nici cu consimțământul ambelor părți;

h) că președintele e dator a conduce desbaterea așa, ca discuțiunile între părți și administrarea probelor să nu se abată dela fondul procesului și cautarea adevărului (principiul de directivă) înlăturând orice discuțiuni inutile și omițând ori ce desbatere neconcludentă în cauză.

Oralitatea desbaterii înseamnă că instanța în loc să se mărginească „a vedea numai actele dela dosar” e dator să și întemeieze judecata pe convingerile formate în urma expunerilor făcute de părți oral în ședință fiindcă nici scriptele cele mai perfecte nu pot lumina așa de bine și de exact o chestiune litigioasă, ca desbaterea făcută în mod nemijlocit și contradictoriu cu părțile interesate, principiu de altcum adoptat de toate procedurile moderne.

Publicitatea desbaterii este o garanție a aplicării legilor conștiincios și cu imparțialitate impuse instanței prin controlul public.

Libertatea administrării probelor înseamnă că părțile pot învoaca și judecătorul este dator a administra toate probele concludente în cauză. Prin urmare dacă o afirmațiune de fapt concludentă în cauză, nu e recunoscută de partea adversă, nu e notoriu cunoscută sau oficială, poate fi dovedită fără nici o restricțiune cu: martori, înscrisuri, cercetare la fața locului, experți, ascultarea părților sub ju-

rământ sau jurământul părților și instanța este îndreptățită și totodată obligată a aprecia fiecare dovadă atât în parte cât și cu considerare la rezultatul întreg al procedurii de dovedire formându-și astfel convingerea că afirmațiunile făcute în proces corespund ori nu adevărului. Numai în urma *acestei libere aprecieri a dovezilor* are posibilitatea de a reconstrui în judecată adevărata stare de fapt, din care rezultă litigiul dintre părți și de a nu fi silită a stabili contrar convingerii sale sincere și cinșite, o stare de fapt fictivă bazată singur și numai pe efectul unui probe admise ori excluse de mai înainte de legiuitor, fără privire la adevărul concret și deci la dreptatea materială. Astăzi nu se mai discută, dacă probele cu efect stabilit de judecător în prealabil, adică *probele legale* se lovesc de cel mai esențial postulat al procedurii moderne: *de căutare și aflarea adevărului material* și că prin urmare și dacă se admit anumite probe legale, acesta se face numai în sensul că puterea probantă a lor e subordonată și condițională totdeauna de rezultatul total al ansamblului de dovedire. Așa înțelege procedura Ardeleană forța probantă a actelor publice, private sau a registrelor comerciale.

— Examinând în schimb Legea „privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedura civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecăților înaintea Tribunalului și Curților de Apel precum și pentru unificarea competenței judecătorilor” vedem, că toată procedura aceasta unificată e cuprinsă în 70 articoli, dintre cari însă mai mult de jumătate conțin dispozițiuni cu totul străine de procedură ca: dispozițiuni de drept material, de carte funduară și mai ales de drept fiscal și rezultă dela prima vedere că nu avem de a face cu o codificare sistematică, ci mai mult de experimentare fără sistem și principii de directivă.

Departate de a reuși a pune în armonie accelerarea, cu dreptatea materială și deci a putea asigura o justiție repede și bună, legea oscilând între principiile procedurii orale și a celei scripturice, se reduce la o imitare de formă a dispozițiunilor procedurii ardele-

ană, făcută însă fără cunoașterea și înțelegerea principiilor fundamentale sus arătate și prin urmare dacă prezintă oare care progres pentru *vechia Regat și Basarabia* pentru *Ardeal și Bucovina* nu înseamnă mai mult de cât înlocuirea unei proceduri model, cu o procedură lipsită de ori ce vitalitate și de ori ce interes pentru dreptatea materială.

Prima greșală fundamentală e că legiuitorul necunoscând adevăratul rost al separării desbaterii de constituire, de desbaterea de fond — le confundă făcând și din *Desbaterea preliminară* (după cum numește desbaterea de constituire) o desbatere de fond prealabilă.

Ori prin desbaterea în fond atât la ședința preliminară (sau înseamnă altceva discutarea asupra admiterii probelor ori eventual chiar administrarea lor) cât și la ședința de fond evident, că nu numai, că nu se va putea soluționa mai multe procese la desbaterea preliminară, ca la cea în fond; ci se va trăgâna și mai mult procesul desbatându-se cel puțin de două ori ceea ce nu este deloc o accelerare. Prin urmare dacă legiuitorul nu a voit să preia desbaterea de constituire — așa după cum e concepută nu numai în procedura ardeleană, dar toate legile moderne — să o fi omis mulțumindu-se numai cu desbaterea în fond, ori cel puțin cu o desbatere preliminară fixată și ținută împreună cu desbaterea de fond (ca la judecătoria de ocol în Ardeal)

Din confuziunea de mai sus rezultă că:

a) legiuitorul ordonă pregătirea desbaterii preliminare și nu a celei de fond;

b) că ordonă cercetarea și admiterea probelor înainte de desbaterea de fond, deci mai înainte ca conform principiului *oralității* instanța ori partea adversă să fi fost pusă în curent cu fondul chestiunii;

c) că exclude orice cale de atac contra hotărârilor aduse la desbaterea preliminară desființând nu numai *opozitia* și *justificarea* pentru omiterea termenului de desbatere, dar și *apelul separat* contra hotărârilor date asupra excepțiilor dilatorii.

După cum știm *justificarea* nu suspendă procesul sau executarea hotărârii și prin ur-

mare desființarea ei e *irelevantă* din punct de vedere al accelerării, iar din punct de vedere al dreptății materiale e evident greșită.

Prin *opozitie* e drept, că pârâțul obținea un termen de desbatere în plus, în schimb însă reclamantul, dobânda imediat drept de a cere *execuție de asigurare* și obținând el asigurarea (sechestrarea mărfii, închiderea prăvăliei) pârâțul era silit să plătească sau să depună imediat suma din acțiune ori să sufere sechestrul și prin urmare el avea același motiv de a nu mai trăgâna procesul ca și reclamantul.

Prin desființarea *căilor de atac* contra hotărârilor date asupra incidentelor dilatorii pe deoparte, se cauzează de multe ori părților o mulțime de cheltuieli zădarnice și inutile pentru că admitându-se numai apel împreună cu fondul instanța superioară va nimici de ex. pentru necompetență o sentință adusă după desbaterea meritorie cu martori, experți, cercetări locale etc. iar pe de altă parte se îngreiază inutil Curțile de apel.

O altă greșală e că desbaterea preliminară nu se *fixează din oficiu* ca în procedura Ardeleană; ci numai la cererea separată a părții și numai după expirarea termenului de împlinire ori aceasta de asemenea nu o metodă de accelerare.

Tot așa de nereușită e dispoziția că *înmânările* citațiilor nu se mai fac de *grefă din oficiu* precum și dispozițiunea, că partea se consideră încunoștințată de toate termenele și în caz că la o singură desbatere a fost prezent pentru ea *un procurator fa's*. Cred că nu trebuie nici un comentariu pentru a arăta, că aceasta e excluderea completă și absolut nemotivată, a dreptății materiale și totodată un bun prilej de abuzuri, mai ales că mandatarul nici nu trebuie să depună procura sa la dosar în original. Astfel vei putea fi judecat nu numai neascultat, dar chiar apărat de adversarul tău sau a complicilor lui. Ori nu era mai nimerit a căuta altă soluție pentru încetarea șicanelor și abuzurilor de lipsa de procedura, de cât a elimina pur și simplu întregul aparat de înmânare? Ori-ce am zice despre un medic, care nu ar cunoaște alt

tratament de vindecare decât *amputarea* organului atăcat de boală.

Tot în mod greșit e conceput în lege și *principiul oralității* și anume pe deoparte se prevede, că partea prezentă trebuie să-și facă concluziunile *oral* — (în caz contrar nici nu s'ar putea servi de desbatere), iar pe de altă parte că instanța hotărăște examinând toate *lucrările dela dosar și concluziunile scrise* ale părții adverse chiar absente, ceace este evident abandonarea principiului oralității și admiterea celui scripturistic: *Procedura ardeleană are sancțiuni bine precizate pentru ori ce omisiune.*

O altă greșală și contradicție a legii e, că pe deoparte prevede că instanța poate pune din oficiu în desbaterea părților ori ce chestiune concludentă în cauză, iar pe de altă parte restrânge judecata *la probele legale*, (abandonate azi de toate procedurile moderne fără excepțiune.)

După cum am arătat procedura Ardeleană a devenit model de legislație chiar prin faptul că este condusă dela început până la sfârșitul numai de *căutarea și aflarea adevărului material* obținând aceasta mai ales prin *libertatea dovezilor* coroborată cu *dreptul de dispunere al părților și dreptul de directivă al instanței.*

O alta și tot așa de gravă inconveniență pentru dreptatea materială este condiționarea ei de *achitarea taxelor fiscale.*

Lipsa de timbru în legea fiscală ardeleană urma să se constate de ori care funcționar sau autoritate prin *repert*, în baza căruia fiscalul își încasa taxele și amenzile convenite pe cale fiscală, fără a stingheni ori opri chiar și procedura în cursul căreia s'a constatat lipsa. Legea accelărării însă făcând din o chestiune pur fiscală chestiune de drept material și formal, nu numai că face iluzoriu ori ce drept și ori ce siguranță și seriozitate în justiție, dar face și o nedreptate socială părților sărace și trăgănează și procedura în loc s-o accelereze, însărcinându-se judecătorii cu un plus de muncă, cari de multeori răpesc mai mult timp de cât însuși procesul. Nu e legitimat acest punct de vedere, nici prin interesul fiscal, pentru că ori partea are avere

și în cazul aceste fiscalul își poate încasa dela ia înzecit taxele constatate; lipsă ori nu are avere și în cazul acesta partea și așa ar urma să fie scutită de taxă, cel puțin așa pretinde *socializarea dreptului* iarăși un principiu nou și necunoscut până eri în legislația vechiului regat.

Nu cu mult mai nărocoase sunt dispozițiunile referitoare la *cererea reconvențională, chemarea în garanție, indicarea dătorului său la intervenție, etc.*

Cred că nu se discută, că accelerarea justiției se obține nu numai prin soluționarea grabnică a proceselor; ci poate chiar mai mult prin *impușinarea lor.*

Toate dispozițiunile legii Ardelene sunt cu considerare și la această împrejurare ignorată însă complet de legea nouă, care cu toffelul de *decăderi de drepturi și formalități* șilește anume părțile: ca în loc să se judece o singură dată să facă dintr'un proces două sau trei.

Se poate întâmpla că după terminarea procedurii de dovedire să rezulte că reclamantul poate cere alt drept dela pârât de cât acela pentru care a acționat; ori că nu pârâtul e dator reclamantului ci invers. În toate cazurile aceste procedura Ardeleană admite soluțiunea litigiului în cadrele aceluiaș proces. Ori nu ar fi absurd a nu da posibilitatea instanței de a decide definitiv litigiul pronunțând dreptul constatat, ci a sili părțile la un nou proces?

Natural că dacă acțiunea nouă ori acțiunea reconvențională s'a intentat tardiv, instanța poate aplica toate sancțiunile, deci respingând chiar cererea care ar reclama o nouă administrare de probe ca evident propusa numai pentru trăgănare sau șicană.

În ce privește *intervenția principăla și secundară* nu suspenda procesul, prin urmare nici limitarea lor nu are nici un rost ba din contra prezintă aceluiaș dezavantaj de sporirea inutilă a proceselor.

Lipsa de sistem și de precizie se arată înfine atât prin faptul că legiuitorul întrebunțând pentru punerea în nelucrare a procesului mijlocul de suspendare; rămâne dator cu

distingerea între *nelucrare*, *suspendare* și *interrupere* cari în legea ardeleană sunt noțiuni bine distincte cu efect de drept *deosebite* cât și prin *termeni de o durata variabilă* de caleidoscop bună numai pentru a îngreuna și mai mult situația justifiabililor și judecătoriei.

O altă dispozițiune contra principiului dreptății materiale este, că pârâțul nu poate învoca nici *în apel* alte dovezi decât cele învocate în *intimpinare*. Ori în cazul acesta ce rost mai are apelul dacă starea de fapt, adevărul fondul nu mai poate fi atăcat de el?

Dacă leguitorul era, logic excludea simpla minte apelul menținând în locul *apelul în fond* numai *apelul în drept* adică *recursul*.

În fine, este dacă nu greșită cel puțin în completă și dispozițiunea că instanța să nu poată reduce cheltuielile, pe cari partea care a dobândit procesul le va dovedi ca făcute. Dar dacă partea a făcut cheltuieli inutile ori exagerate?

Procedura Ardeleană și în privința aceasta are dispozițiuni clare și precise conduse, de principiul: că partea nu poate face speculă din cheltuielile de proces și prin urmare poate pretinde numai restituirea cheltuielilor *absolut necesare* pentru validitatea dreptului său.

Leguitorul a abrogat art. 40 din legea avocaților ca antisocială, ori tot așa de antisociale sunt și decăderile de drept ce le prevede pentru omisiunea *intimpinării în scris*, înainte de ori ce înfățișare și deci fără ca instanța să poată preveni părțile. Ori în procesele de chirie nu odată s'a zădărnicit dreptatea materiale mulțămită art. 30 din aceea lege.

Ca încheere și pentru a demonstra în mod indiscutabil adevărul constatărilor de mai sus și superioritatea necomparabilă a procedurii ardelene față de procedura unificată, voi cita un singur alineat din această lege (art. 10 punct d):

„Ședința preliminară este destinată pentru: discuțiunea asupra admisibilității probeilor, cercetări locale, expertize, verificări de scripte, întrebătorii, jurământ martori etc“. Ori trebuie o dovadă mai eclatantă despre lipsa exactității de legiferare, decât codificarea

în termeni de „*eccelera*“!

Dacă însă me gândesc că dela punerea în aplicare a legii, în loc de a putea consulta un cod de procedura clară și precisă, rezultatul unor cercetări și studii de *decenii* vom fi siliți a dibui prin intunec și a ne frământa mintea pentru a afla rostul unui „*ect*“. aruncat la *repezeală*, mă cuprinde pe o parte frica, ce ar intra în inima unui soldat căruia i s'ar lua carabin și ar fi trimis la luptă cu o flinată străveche neuzabilă iar pe de altă parte durerea amatorului de artă, care află într'o bună dimineața cap — o — dopera contemplată zilnic cu admirație distrusă de mâni barbare și pe ruinele ei o imitație de marfă de târg și fără să vre-au me gândesc, că pentru ce opera de unificare trăbue făcută numai îndărăpt cu completa ignorare a tot ce e superior în teritoriile alăturate.

Dacă este adevărat ca în Vechiul regat procedura civilă ca o armă de surprindere și de șicană a fost cauza primordială a nesoluționării proceselor în — Ardeal din contra, cauza a fost chiar necunoașterea și nerespectarea strictă a codului de procedură pe deoparte; iar pe de altă parte numărul nesuficient de judecători și încadrarea lor nu numai cu cauzele bagatele, cari puteau fi rezolvite foarte bine de judecătoriile comunale dar și cu cauze administrative ba chiar politice.

Aici trebuie căutată soluționarea chestiunii și nu în procedura; aceasta cel puțin în Ardeal nu. Legea nouă până ce se va face o codificare nouă de unificare superioară să se aplice numai acolo, unde este lipsă a se aplica și fără să vreau me gândesc la ceace a scris de curând un comentator al legii de accelerare în Nrul din 1 Iulie a. c. al Ardealului Juridic, că „legea trebuie să se întregească cu un singur articol prin care să se dispună, că unde este în vigoare proc. civ. ard. legea aceasta nu se aplică“.

Ori nu ar fi fost mai norocos, mai practic și mai simplu a extinde procedura Ardeleană în întreaga țară?

Dr. Anca Justin Leontin,
judecător la Tribunalul Cluj

JURISPRUDENȚA**Curtea de Apel Târgul-Mureș**

N. C. din 3 Decembrie 1925.

1. *In principiu existența unui contract de mijlocire nu ridică deluia ce a dat însărcinarea dreptul de a încheia afacerea direct, sau prin intermediul altei persoane, fără ca prin aceasta să fie făcut responsabil față de mijlocitor.*

2. *Când s'a fixat un termen, deși prin el singur și fără stipulație contrarie n'ar putea ridica părții dreptul de a trata și direct, în atare caz însă buna credință obligă pe cel ce a dat însărcinarea să încunoștințeze pe mijlocitor de încheierea afacerii, ca să nu mai continue în zadarnice încercări.*

3. *In caz contrar, în lipsa unei daune mai mari, trebuie să plătească mijlocitorului o sumă egală cu ce ar fi câștigat încheind afacerea,*

In numele legii

Din sentința supusă revizuirii rezultă că instanța de apel constatănd în fapt că părțile au însărcinat pe reclamant să mijlocească vânzarea unor mașini agricole cu prețul de 30.000 cor., că în acest scop i-a acordat un termen până la finea lunii Decembrie 1919, că, înainte de expirarea termenului reclamantul a adus un client dispus să cumpere în condițiile fixate de părți, însă la acea dată mașinile erau deja vândute de părți altei persoane, respinge acțiunea pentru plata provizionului pe motiv că neconferindu-se reclamantului o însărcinare exclusivă și vânzarea nefăcându-se prin intermediul său, ca atare nu poate avea drept la provizion.

În contra acestei sentințe reclamantul a făcut cerere de revizuire pe motiv că, greșit a respins instanța de apel obligarea părților la plata provizionului pentru că reclamantul având drept să vândă mașinile până la finea lunii Decembrie ceeace echivalează cu acordarea unei opțiuni, părții nu le puteau vinde înainte de expirarea termenului și în tot cazul trebuia să încunoștințeze pe reclamant despre vânzare, spre a nu-l face să-și piardă timpul în căutare de client.

Asupra acestui motiv, Curtea:

Având în vedere, că în principiu este exact că, în lipsă de convenție contrară existența unui contract de mijlocire nu ridică deluia ce a dat însărcinarea dreptul de a încheia afacerea direct, sau prin intermediul altei persoane, fără ca prin aceasta să fie făcut responsabil față de mijlocitor, pentru că altfel mediațiunea, destinată a înlesni încheierea de afaceri, ar deveni din contră o piedică.

Considerând însă că atunci când s'a fixat un termen, deși prin el singur și fără stipulație contrarie n'ar putea ridica părții dreptul de a trata și direct, însă în atare caz diligența și buna credință ce trebuie să existe în afaceri, obligă pe cel ce a dat însărcinarea să încunoștințeze pe mijlocitor despre încheierea afacerii și să nu-l lase ca, bizuindu-se tocmai

pe termen, să continue în zadarnice încercări și trafilive.

Că părțile neprocedând astfel sunt în culpă și din această cauză trebuie obligate, în lipsa unei daune mai mari, să plătească reclamantului o sumă egală cu ce ar fi câștigat încheind afacerea.

Că de aceea sentința instanței de apel a trebuit reformată, admitându-se soluțiunea primei instanțe care obligase pe părți la plata provizionului de — lei, întrucât numai este nevoie pentru aceasta la noui cercetări în fapt.

Cheltuielile se bazează pe art. 545, 508, 425 p. c.

Președinte Dr. Dimbra.

Adnotare: Mijlocitorul se ocupă cu înlesnirea încheerii de afaceri contra unui provizion. Spre deosebire de cod. civ. german (art. 652 urm.), nici codul civil român, nici cel austriac nu conțin nimic în privința contractului de mijlocire, ba codul com. rom. nici n'a mai reprodus art. 28—35 din cod com. italian, unde se tratează despre mediatorii. Cu toate acestea mediațiunea există nu numai în afaceri comerciale, ci și în cele civile și de aceea teoria generală a acestui contract este mai mult opera doctrinei și jurisprudenței. Unii ar voi să-l apropie de mandat, pentru că mijlocitorul, ca și mandatarul, tratează afacerea pentru și în comptul altei persoane, însă după cum foarte bine observă Vivante (Tratato, Dir. Comm. v. I § 222) mijlocitorul spre deosebire de mandatar, se trage la o parte tocmai în momentul încheerii contractului, care astfel rămâne opera directă a contractanților. După alții, pentru că mediatorul îndeplinește un pur serviciu, transmitând dela o parte la alta condițiile contractării, căutând să învingă dificultățile și să pună părțile de acord, ca atare activitatea desfășurată de dânsul fiind mai mult de fapt decât juridică de aceea apropie mediațiunea de locațiunea de servicii. Ceeace o deosebește însă, este lipsa de obligațiune, deoarece nici mijlocitorul nu poate fi obligat să desfășoare o activitate corespunzătoare angajamentului luat, nici acel ce a recurs la serviciile lui nu este obligat să încheie neapărat contractul cu persoana adusă de dânsul, chiar dacă aceasta ar accepta condițiile oferte, fie numai și din

simplul motiv că de ex. s'a resgândit să mai vândă lucrul pentru care însărcinase pe mijlocitor. În principiu mediațiunea, în lipsă de stipulație contrarie, nu dă loc la grepturi și obligațiuni decât numai dacă afacerea s'a încheiat prin ajutorul mijlocitorului.

Pentru că, după cum s'a arătat, mijlocirea singură nu conține nici o obligațiune, deaceia nici nu se poate concepe opțiune în această materie, deoarece opțiunea presupune existența unei obligațiuni unilaterale, bunăoară în cazul promisiunii de vânzare pentru vânzător. În afacerea Zissu Banca Chrisoveloni (v. Pandect. Rom. 1922 Part. II, 1), primul a fost obligat pentru că s'a stabilit în fapt nu numai o însărcinare de misiune pentru Rothen pe un termen dat, dar încă o obiune de vânzare către persoane nedeterminate, ceea ce a fost considerat valabil și obligatoriu pentru Zissu, așa că plata provizionului nu era decât o consecință a acestei din urmă.

În speța noastră de mai sus pârîtul dăduse reclamantului un termen spre a-i mijloci vânzarea unor mașini. Dată fiind natura contractului de mijlocire, pârîtul era numai obligat să încheie afacerea cu persoane pe care reclamantul, care mijlocea vânzarea, ar fi adus-o înăuntrul termenului. Mai mult, pârîtul putea chiar să revoace însărcinarea fără ca reclamantul se aibă dreptul la despăgubire, pentru dreptul său la provizion de pîndea de condiția încheierii afacerii (v. În acest sens Curt. Apel Torino Pand. Rom. 1924 Part. III, 128). Altfel ar sta lucrurile dacă misiunea s'ar asemăna cu mandatul, pentru că revocarea inopinată a mandatului, când mai ales este și în interesul mandatarului, poate da naștere la despăgubire. Infine, mai observăm că pârîtul putea să-și vîndă și direct mașinele dacă în interval se prezenta ocaziune favorabilă, pentru că, după cum spune Vivante (I, § 223) dacă dînd o însărcinare ar trebui să aștepti rezultatul cu mâinele legate, sau să despăgubești pe mediator de timpul pierdut, mediațiunea ar deveni o dificultate, nu un instrument pentru a înlesni încheierea afacerilor.

În strictețea logică cu principiilor juridice reclamantul n'ar fi avut prin urmare drept la provizion, pentru că acesta nu era în datorat decât dacă afacerea ar fi fost încheiată prin mijlocirea lui. Uneori însă argumentația juridică trebuie să cedeze în fața bunei credințe. Ei bine, când reclamantul bizuindu-se pe termenul conferit, este lăsat să-și piardă timpul și să continue o activitate inutilă, pentru că pârîtul își vînduse mașinele fără să-l fi avertizat, după cum impunea diligența ce să cere dela orice om cinstit, în în atare caz misiunea are drept de a fi despăgubit, în lipsa unei daune mai mari, cel puțin cu o sumă echivalentă provizionului ce-l-ar fi câștigat încheiînd afacerea (Vivante I, § 226). Voi reproduce în această privință câteva rînduri din Krainz-Ehrenzweig (System des östr. allg. Privatrechts vol. I, § 157. III), care rezumă un întreg sistem de aplicare al legilor, ce-i drept, după cum singur recunoaște străin pentru mulți juriști, cari nu admit atari „impresionabile considerațiuni“ (Weichtmütige Erwägungen), dar totuși care pare că garantează mai bine scopul urmărit, anume acela de a face să triumfe dreptatea.

„Excepțiunea generică de dol (Avglis) se bazează pe dreptul natural că nimănui nu-i este permis ca prin dolul său să obție avantajii juridice — nemini dolul suus debet patrocinari. Deaci atacarea actelor la încheierea cărora s'a strecurat o înșelăciune. Excepția excede însă cercul contractelor. Debitorul viclean, care a reținut pe creditor să împiedice prescripția prin introducerea acțiunii, sau pe urmă prin continuarea procesului, nu-i este permis a invoca prescripția: excepției de prescripție, i se opune replica de dol. La fel când creditorul prin mașinațiuni a sedus pe debitor să nu se apere în proces, să nu se înfățișeze la o desbatere, să nu uzeze de o cale de atac etc. Chiar autoritatea lucrului judecat a sentinței, trebuie în urmă să cadă față de excepția (replica) dolului. Mai există însă și un dol subsequent. O periculoasă situațiune de drept se poate naște pentru pârîț și fără fapta recla-

mantului. Reclamantul se sesizează în profitul său de o lipsă de formă, o omisiune insignifiantă, își sprijină drepturi pe o greșală, cari au litera legii pentru ele, dar contrazic dreptatea. A., a cumpărat și preluat und fond dela B., l-a plătit, dar încă nu l-a intabulat; un creditor de a lui B., profilă de neglijența cumpărătorului urmărind fondul. Soțul fără avere a furnizat cu mărfuri menajul comun; soția bogată face prin o contestație să cadă urmărirea întreprinsă de vânzător. A., a dobândit un mandat de plată definitiv pe baza unei polițe. După aceea să recunoaște că polița este falsificată. Cu toate acestea A. persistă în plată. Se poate că în aceasia și alte cazuri analoage liberile aplicări ale legii să fi condus și așa la scop. Dar chiar dacă este de părere că creditorul, soția etc., au de partea lor litera clară a legii, trebuie totuș ca, față de rezultatele cari contrazic neîndoios intenția legiuitorului, să se creeze remedii la aplicațiunea simpliscă a legii. Și aci se oferă ca salvator excepția de dol (sau de abuz de drept, a jignirii buneii credințe). Ea este apărată de protecția care ferește de aceasta bunul drept, de a fi strivit și sfâșiat în roatele mașinei de paragrafe.“

(Pandectele Române
No. 4-5/1925

IOAN I. CETĂȚEANU

Consilier la Curtea de Apel Tg.-Mureș.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

(Judecătorii, Tribunale, Curți de Apel din Ardeal)

Judecătorii

Acțiune prejudicială. Art. 130 din Pr. civ.
Scopul oricărui proces civil este asigurarea ca dreptul subiectiv al individului să poată fi realizat pe calea execuției în urma unei sentințe condamnatorii definitive. Realizarea dreptului subiectiv nu poate avea loc decât atunci când cineva obligat de a presta, a abandona sau a tolera ceva nu-și îndeplinește obligațiunea.

Acțiunea care are de scop prestarea obiectului datorit fiind cea obișnuită, proc. civ. nici nu se ocupă de ea; se ocupă însă de acțiunea prejudicială, care are de scop constatarea în justiție a unui raport de drept, care din cauza atitudinii dubioase a potrivnicului a devenit incert. Acțiunea prejudicială există numai în cazul când acțiunea în prestațiuni nu este posibilă, deoarece nu ar putea duce la o condamnare, sau când acțiunea prejudicială este necesară

mai târziu pentru acțiunea în prestațiune. Scopul acțiunii prejudiciale este înapoierea proceselor prin limpezirea lor în prealabil, de aceea ea nu poate fi admisă decât dacă întrunește elementele determinate de codul de proc. civ. Chestiunea admiterei sale, fiind o chestiune de ordine publică trebuie examinată din oficiu.

Acțiunile prejudiciale sunt de 3 feluri: pozitivă (constatarea unui drept), negativă (constatarea neexistenței unui drept) și constatarea dacă un act esie sau nu adevărat (art. 130).

Acțiunea prejudicială negativă se poate intenta contra aceluia care pretinde că are un drept față de o persoană determinată, pentru constatarea neexistenței dreptului pretins. Art. 130 pr. civ. nu este decât *acțiunea în somațiune* reglementată de art. 514 din Legea LIV:1868, pe care a înlocuit-o.

Jurisprudența constantă formată pe baza art. 130 a stabilit că nu se poate introduce o acțiune prejudicială atunci când partea reclamantă nu a suferit nici un prejudiciu și constatarea judecătorească numai atunci poate fi necesară când mandatarea ar avea o repercusiune dăunătoare asupra stărei de drept a reclamantului, ori când constatarea prealabilă ar fi reclamată chiar de dreptul material (vezi Col. Grill vol. VI. p. I. pag. 413 și 420).

Deci atunci când reclamantul se plânge că o femeie afirmă că el ar fi tatăl copilului său, fără însă să susțină că această femeie formulează pretențiuni bănești cari ar putea să rezulte din calitatea sa de pretins tată natural, ci numai afirmând că svonul lansat de aceasta femeie i-ar fi prejudiciabil pentru o eventuală contractare a unei căsătorii — nu poate pe calea unei acțiuni prejudiciale să ceară să se constate că el nu este tatăl natural al copilului pârâtei, deoarece afirmațiunea ei nu are nici o repercusiune dăunătoare asupra stărei reclamantului, el putând să aștepte intentarea procesului de paternitate, putându-se acolo apăra, fără teamă de vreun prejudiciu. Pentruca să poată reclamantul introduce acțiunea prejudicială, trebuie ca pârâta să fi afirmat că are pretențiuni de despăgubire; numai în acest caz reclamantul ar fi putut cere să se constate că acest drept este neexistent. Deci o astfel de acțiune neîntrunind elementele constitutive ale acțiunii prejudiciale trebuie respinsă din oficiu. (*Sentința No. 1313/1925 a judecătoriei Ocolului Miercurea Sibiului, dată de dl judecător-șef Emilian Sfelcu.*)

Tribunale

Legea XLI 1914. Elementele constitutive a delictului violență contra autorităților. Ce se înțelege prin violență și amenințări periculoase. Distincție în raport cu C. p. rom.

Din conținutul art. 2 al legii XLI/1914 pentru apărarea onoarei rezultă că pentru existența crimei de violență contra autorităților publice, se cere a se

constata în prim rând că în adevăr persoana oficială a fost inpedecată de a-și face datoria printr'o violență, adică printr'o forță fizică sau prin amenințări periculoase, adică dintr' acelea cari îi pun în primejdie persoana sa fizică. Legea XLI—1914 nedefinind ce este *violența și amenințării periculoase*, definiția acestora are a se căuta în disp. art. 77 din C. p. magh. și care stabilește că violența este o forță (putere) căreia nu-i poți rezista, iar amenințări periculoase sunt niște mijloace cari constituiesc un pericol direct pentru viața și integritatea corporală.

Deci din combinarea textelor art. 2 al legii XLI 1914 cu art. 77 din c. p. rezultă că ultragiul după codul penal maghiar este exercitarea violenței sau amenințării, deci a unei căi de fapt contra unei persoane oficiale, cum ar fi îmbrâncirea, lovirea sau îndreptarea unei arme, sau a unui instrument lăios sau contondent. Simplu fapt al exprimării de cuvinte ofensatoare ori cât de grave ar fi sau schișarea unor gesturi triviale și insultătoare adresate unui funcționar public în exercițiul funcțiunii sale, nu poate constitui crima de violență contra autorităților (ultragiul după c. p. rom.). Jurisprudența este constantă în acest mod de a vedea (vezi Ardealul Juridic No 5 an I. articolul d-lui V. M. Dimitriu, consilier C. A. Cluj). În lipsă de violență și amenințări periculoase, faptul de a insulta un funcționar public în exercițiul funcțiunii sale, se califică conf. art. 3 și 4 din Legea XLI 1914, iar când cuvintele adresate nu sunt grave, faptul se califică conf. art. 46 din cod. penal al contravențiilor, care pedepsește pe cel care întrebunțează cuvinte injurioase față de un funcționar public în exercițiul funcțiunii.

Această calificare corespunde dealfel și distincției din c. p. rom. care în ar. 184—187 c. p. rom. cuprinde ultragiul grav marcat prin violență, pe când art. 183. c. p. rom. cuprinde ultragiul simplu făcut prin gesturi sau cuvinte ofensatoare fără mare gravitate.

Deci când cineva spune unui funcționar public, care se află în exercițiul funcțiunii sale cuvinte ca: „Să vă fie rușine“ sau „cine a îndrăznit să facă prostia să-mi rechiziționeze o cameră“ chiar dacă sunt spuse pe un ton mai ridicat, nu constituie delictul de violență contra autorităților publice determinat și calificat de al II al art. din Legea XL 1914, ci contravenția de insultă prevăzută și pedepsită de art. 46 din c. p. al contravențiilor (*Camera de acuzare a Trib. Sighișoara. Decizia No. 298—923. Președinte D. St. Dimitrescu.*)

Testament privilegiat. Când poate fi făcut. Condițiile de valabilitate. În conf. cu art. 29 din Legea XVI 1876 soldatul care a fost mobilizat în războiul mondial, este îndreptățit să facă testament privilegiat. Pentru a putea face testament privilegiat este sufi-

cientă singura împrejurare că testatorul să fi făcut parte din membri puterii armate, ce alcătuiau trupele mobilizate. Nu este necesar pentru a se judeca validitatea lui ca să se cunoască operațiunile militare la care a luat parte testatorul sau ce serviciu anume a îndeplinit. Intențiunea de a face un testament privilegiat se poate constata din simple expresiuni, ca „plec să-mi fac datoria ca militar“.

Pentru ca un testament privilegiat să fie valabil e deajunsă prezența a doi martori, însă și în acest caz trebuie îndeplinite întocmai dispozițiunile art. 5 din legea XVI 1876, potrivit cărora trebuie constatată pe însuși document (când e făcut în scris) următoarele cerințe: a) declarația testatorului făcută față cu martorii, aceștia fiind de fața toți și în limba pricepută de ei, că documentul conține testarea sa și b) că testatorul să subscrie documentul față cu toți martorii — sau dacă e subscris de mai înainte să facă declarațiunea, față de aceștia, toți împreună, că el a subscris cu mâna proprie. Nu este imperios cerut în acest caz, ca martorii să cunoască conținutul testamentului.

Orice testament privilegiat nu are durată decât pentru 3 luni socotit de la data când situația excepțională a încetat. Deci când s'a constatat, că testatorul a trăit mai mult de 3 luni de când starea s'a de mobilizat a încetat, după expirarea acestor 3 luni și valabilitatea testamentului este încetată și deci nu mai are nici o existență legală.

Conform art. 695 din c. c. A. testatorul poate mărgini orânduirea sa printr'o condițiune și întrucât este dovedit că această condițiune nu s'a realizat este evident că existența legală a acestui testament a încetat prin neîndeplinirea condițiunii. Deși conf. art. 887 nu se poate face dovedea contrară unui act scris în ceea ce privește condițiunile nescrise — acest articol, deși are a aplicație generală, totuși când se dovedește neregularitatea materială a testamentului și anume că testamentul scris nu conține adevărata voință a testatorului, proba cu martori asupra acestei chestiuni este admisibilă.

Pentru a se și dacă formele pentru existența unui testament, sunt îndeplinite este inadmisibil deferiirea de jurământ de o parte celeilante. (*Trib. Bistrița. Sentința No. 1415—1921 aprobată și de Curtea de Apel din Cluj care ia adoptat motivele. Președintele d-lui A. Ulboreanu, care a redactat sentința.*)

Corpuri delictive sechestrate. Cazul când acțiunea publică a fost stinsă. Cui trebuie restituite. Art. 187. al. ult. din pr. p. dispune în ceea ce privește corpurile delictive că pretențiunile cari nu se pot constata în scurt, trebuie trimise la instanța civilă și că până la hotărârea acesteia, obiectele sechestrate rămân în pază judecătorească. Această dispoziție nu

poate fi interpretată decât în sensul că instanțele penale sunt obligate de a păstra obiectele sechestrate numai cât timp există o acțiune penală în curs, sau când s'a pronunțat în cauză o sentința condamnatorie; în nici un caz acest articol nu poate fi aplicat când s'a pronunțat o încheiere prin care acțiunea penală s'a stins. Ar însemna atunci că instanțele penale să fie obligate a face un timp nelimitat pe custozii obiectelor sechestrate, până când instanțele civile se vor pronunța definitiv asupra pretențiilor de proprietate a acelor obiecte. Ori aceasta nu poate fi intenția legiuitorului, care nu putea consacra o imixtiune a instanțelor penale în afacerile civile dintre părți, fie chiar numai prin deținerea unor obiecte, deținere care nu mai interesează ordinea publică. De altfel aceasta este și interpretarea dată de doctrină maghiară pe baza expunerii de motive a procedurii penale. (Vezi: „Comentariul procedurii penale“ de Balog Jenő, vol. I., pag. 732, nota 2.)

Astfel fiind, în asemenea cazuri când s'a pronunțat o decizie de stingerea procedurii penale pe motivul că litigiul dintre părți este numai de domeniul dreptului civil, și când aceasta decizie a rămas definitivă, numai poate fi vorba de aplicarea art. 187, al. ult.; ci de art. 488 pr. p., instanța competentă fiind obligată a se pronunța asupra eliberării obiectelor sechestrate ca corp. delict. O astfel de pronunțare, Camera de Acuzare, este obligată o a aduce chiar din oficiu, chiar și fără o cerere. (Vezi opul citat, vol. III., pag. 220, nota 4). Eliberarea obiectelor sechestrate nu se poate face decât în mâna persoanei de la care au fost sechestrate, căci altfel ar însemna că pe cale penală — deși acțiunea publică stinsă — parte civilă să ajungă la realizarea pretențiilor sale, prin eludarea procesului civil. (*Camera de Acuzare de pe lângă Tribunalul Oradea-Mare. Decizia No. 4061—924. Președinte George P. Docan, care a redactat decizia.*)

Acțiunea în calomnie. Elementele necesare pentru existența delictului. În fapt: Într-o zi din luna Septembrie 1923, la o vânătoare în hotarul comunei And, acuzatul Adalbert Veres ar fi afirmat despre reclamantul Aurel Creavu, pretorul plăsei Salonta, că „umblă numai cu Ungurii, de treburile românești nu are nici un bai, că pentru aceasta nu se vede nici un spor în Salonta, că nu e român bun, că niciodată nu l-a văzut în societatea românească“.

În drept: Pentru existența delictului de calomnie, art. I. din legea apărării onoarei cere ca împotriva părții vătămate să se facă afirmații sau divulgări de fapte, cari dacă ar fi adevărate ar putea prilejui deschiderea acțiuni penale sau disciplinare în contra acelei părți sau ar expune-o disprețului public.

În speță se afirmă că prin vorbele de mai sus învinuitul ar fi aiins onoarea reclamantului. Chiar dacă

aceste vorbe s'ar dovedi adevărate, ele nu pot constitui însă delictul de calomnie, căci învinuitul nu a afirmat sau divulgat fapte precise, ci a făcut mai mult o critică la adresa atitudinii neromânești a reclamantului. În societate, orice persoană este expusă la critici, cari pot fi mai mult sau mai puțin obiective, dar cari în cazul când în contra acelei persoane nu se fac afirmații de fapte precise sau nu se folosesc expresii insultătoare, nu pot constitui infracțiuni. Cu atât mai mult aceste critici pot fi adresate persoanelor cari ocupă situații sau demnități publice și cari, prin rolul lor proeminent în societate sunt fatalmente supuse judecăței publicului.

Dar cuvintele mai sus reproduse nu pot constitui delictul de calomnie și pentru motivul că ele nu intră în prevederile articolului citat. Presupunând că într'adevăr, printr'o largă interpretare, ele ar fi considerate fapte și anume, chiar fapte adevărate, — în acest caz nu se poate susține că pe baza lor s'ar putea intenta contra reclamantului o acțiune penală, căci ele nu constituiesc nici-o infracțiune. O acțiune disciplinară deasemenea nu s'ar putea deschide, căci ele se referă la atitudinea extra-oficială a reclamantului, care nu poate fi silit de nimeni să aibă anumite sentimente pe cari conștiința sa nu i le dictează și în lipsa cărora să poată fi pedepsit disciplinar. În ce privește „disprețul public“ e discutabil dacă afirmațiile învinuitului, chiar adevărate fiind, l'ar expune pe reclamant la un dispreț obștesc. O parte din public și anume populația maghiară — atât de numeroasă în comuna unde domiciliază reclamantul — ar putea ca pentru o asemenea atitudine să-i fie chiar recunoscătoare. Parte din publicul românesc încă, înțelege să aprobe și să propage adoptarea unei conduite similare a funcționarilor români față de populația minoritară.

Astfel fiind și întrucât pentru existența delictului de calomnie este necesar ca în genere și necontestat, partea vătămată să fie expusă disprețului tuturor, cum în speță atitudinea reclamantului poate fi discutată și criticată, iar disprețul public foarte contestabil, nu se poate deduce că vorbele învinuitului ar constitui o infracțiune. În consecință Camera de acuzare a trebuit ca în baza art. 264 p. I. pr. pen. să respingă rechizitoriul și stingă acuzarea îndreptată contra învinuitului. (*Camera de Acuzare a Trib. Oradea-Mare. Decizia No. 449/924. Președinte G. P. Docan, judecător Babic.*)

Curți de Apel

Divors. Deosebirea motivului bazat pe art. 80 punct a. și c. de al. prevăzut de art. 76. Intreținerea definitivă a copiilor; când se acordă. Atunci când în fapt se constată că un soț după ce a încetat conveșuirea cu soția sa legitimă are raporturi sexuale cu o treia persoană, acest fapt constituie motivul de divors, în conformitate cu jurisprudența stabilită, pre-

văzută de art. 80 p. c. din Legea matrimonială.

Deși în principiu coabitarea unui soț, care este căsătorit legitim, cu o a treia persoană, este adulter, totuși practica judecătorească califică acest fapt conf. art. 76 al Legei matrimoniale, numai atunci, dacă adulterul s'a comis în timpul convețuirii și traiul separat, adică desbinarea soților a provenit de dreptul din pricină acestui adulter. Deci faptul unui soț de a convețui cu o treia persoană după separare nu constituie motivul prevăzută de art. 76, ci acel prevăzută de art. 80 pt. a. sau c., după împrejurări.

Din dispozițiunile art. 88 și 95 ale Legei matrimoniale combinate cu disp. art. 102 al aceleiași legi și art. 674 din Pr. civ. rezulta neîndoios că întreținerea definitivă a copiilor comuni ai soților conjugali nu poate să fie ordonată decât începând de la încetarea căsătoriei, adică din ziua în care sentința de divorț rămâne definitivă. Până în acel moment va rămâne totodată în vigoare deciziunea instanței care a decis în mod provizoriu asupra întreținerii. (*Sentința No. 1294—525 a Curței de Apel din Cluj dată sub președinția dlui dr. I. Papp. Raportor dl consilier dr. Kerner.*)

Justificare. Culpa. Conform disp. art. 451 din Pr. civ. consecințele vre unei omisiuni se pot remedia prin justificare numai în cazul când omisiunea s'a făcut fără culpa părții respective. Deci nu poate fi considerat fără culpă faptul unui substituit al avocatului de a nu-l anunța pe acesta de rezultatul dezbaterilor, pentru ca avocatul să poată introduce apel în termen util. — Pe de altă parte este principiu de drept, consacrat de jurisprudență, că faptele și omisiunile reprezentanților părților se pun în sarcina părții reprezentate, fiind considerate săvârșite de însăși partea. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 1161—925. Președinția dr. I. Papp; raportor consilieri dr. Kerner.*)

Schimbarea de acțiune. Neadmisibilitate. Este principiu de drept, consacrat de jurisprudență, că acțiunea trebuie să fie judecată pe acel temei de fapt și drept pe care se bazează cererea din acțiune. Când deci în acțiunea originală se atacă validitatea unui act pe motiv că în momentul încheierii actului reclamantul era în stare de smintire, nu se mai poate cere — posterior — invalidarea actului pe motiv că ar fi fals. Cu atât mai mult nu este admisibil apelul care s'au sprijini pe motive cari constituiesc o schimbare a acțiunii inițiale și care nici nu au fost dezbătute înaintea primei instanțe. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 2326—924. Președinție dr. I. Papp. Raportor dr. Kerner.*)

Aprobarea tacită a consiliilor comunale. Competința administratorului de avere a municipiului Cluj.

Potrivit art. 118 și urm. din Regulamentul de organizare a municipiului Cluj, administratorul de avere nu are calitatea de a angaja lucrări particulare în atelierele, pe care le are numai sub privigherea lui, fără a putea face astfel de angajări decât cu aprobarea prealabilă a Consiliului comunal. Pentru a se invoca aprobarea Consiliului nu se poate vorbi de o aprobare tacită, deoarece o astfel de aprobare nu este posibilă, ea nefiind prevăzută de către legile privitoare la lucrările consiliilor comunale. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 3042—924. Președinție dr. I. Papp. Consilier raportor Balassan.*)

Curatorul unui absent. Limita puterii sale. Nulitatea actelor de înstrăinare. Din disp. art. 33 și 87 din Legea XX a anului 1877 relativ la tutele și curatele reiese neîndoios că tutorul numit în baza art. 28 pt. d. și e. adică în caz de absență nu are alte drepturi decât cele împreunate cu manipularea și administrarea averei, reprezentarea curatorială fiind restrânsă numai la acestea. Deși curatorul conf. art. 54 al Legei XVI din 1894 are dreptul să reprezinte personalitatea absentului, totuși din acest text nu rezultă că el ar avea dreptul să facă vre-o convențiune privitoare la înstrăinarea vreunui bun al absentului, ci acest text trebuie înțeles numai în sensul că tutorul este dator să apere interesele absentului valorificând drepturile acestuia în baza legii, drepturi, cari îi sunt îngrădite prin menționatele texte (Art. 33 și 87) ale Legei XX—1877. Deci un curator numit în baza art. 28 pt. d. și e. nu poate încheia o transacțiune referitor la renunțarea succesiunii ce i-s'ar cuveni absentului. Faptul că această transacțiune a fost aprobată de Sedria orfanală, nu ridică caracterul de nulitate de care e lovită prin lipsă de putere a curatorului. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 2524—924, Președinție dr. Kerner, care a și redactat sentința.*)

Procedura lăsământară. Caracterul ei, dacă se poate porni proces pentru o succesiune înaintată de dezbateri lăsământară. Nici un principiu de drept sau vre-o dispoziție legală nu prescrie că valorificarea dreptului de moștenire ar fi legat de terminarea procedurii lăsământare — astfel că numai acel moștenitor ar fi îndreptățit să întenteze o acțiune de ereditate, care în procedura lăsământară ar fi fost îndrumat la proces. O astfel de concepție este greșită. Procedura de moștenire, adică deciziunea de predare a moștenirii nu constituie autoritate de lucru judecat, ea are ca singur scop să exopereze transmisiunea succesiunii către moștenitori, aplicând legile existente în această materie în baza acordului comun al moștenitorilor. Scopul îndrumării la proces este acela de a stabili de către instanța competentă, în împrejurările existente, care dintre părțile întere-

sate în procedura lăsământară trebuie să fie îndrumată la proces, pentru ca să arate în fața acelei instanțe un titlu de drept mai puternic sau egal la moștenire. În adevăr, conf. art. 823 din cod. civ. austr. chiar după obținerea predărei succesiunii de către judecătoria, acel ce pretinde că are un drept de moștenire mai tare sau egal, poate să-l reclame în justiție contra posesorului moștenirii, pentru ca să i-o cedeze sau să o împărțească cu el.

Este prin urmare evident că îndreptățirea la intentarea unui proces de moștenire nu depinde cătuși de puțin de procedura lăsământară, fiindcă fiecare parte interesată are dreptul să-și valideze titlul său legal la moștenire, sau vreo altă pretențiune asupra succesiunii, dacă acestea n'au fost recunoscute pe cale pașnică de către ceilalți interesați; în acest scop nu este necesar să aștepti îndrumare la proces. (*Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 2706—924. Preșidenția dlui consilier Kerner, care a și redactat sentința*).

Curtea de Casație

Imprumut. Interpretarea convențiilor. Când într-o convențiune se stipulează, că cineva predă o sumă de bani, în valuta forte (dolari), care este garantată, de primitor printr-o cauțiune și la această sumă se plătesc procente până la termenul fixat pentru constituire, o astfel de convențiune în drept formează un împrumut, iar nu vânzare. Deci în cazul când la ziua scadenței debitorul nu ar achita suma împrumutată, creditorul este în drept, pentru îndeplinirea sa, să reție suma ce o deține ca cauțiune, iar pentru rest să prelindă suma ce ar mai reprezintă valoarea dolarilor predați. În conf. cu art. 915 din C. C. Austr. interpretarea unei convențiuni neclare se face întotdeauna în defavoarea părții, care l'a redactat, chiar în cazul când și cealaltă parte l'a semnat. (*Casația Sec. I. comp. ardelean. Decizia No. 1325 925*).

Chirii. Numai titularul contractului se bucură de prelungire. Legea, chiriilor prevăzând prelungirea contractelor de locațiune pentru anumite categorii de chiriași, a făcut numai în favorul titularilor de drept a contractelor de locațiune. Deci pentru a beneficia de prelungire chiriașul trebuie să folosească personal imobilul locat. Dreptul familiei locatarului este condiționat de dreptul titularului contractului astfel că în cazul când dreptul acestuia, ar înceta dintr-o cauză oarecare și dreptul familiei sale încetează.

Excepțiunea prevăzută de art. 19 relativ la calitatea de funcționar se aplică numai în acțiunile prin care proprietarii chiriiașilor cu evacuarea pentru a se muta ei în locul lor; nu se poate aplica însă atunci când evacuarea se cere pe motivul că titularul contractului nu mai folosește imobilul.

Deci nu poate beneficia de prelungirea contractului de locațiune funcționarul, care e plecat din loca-

litate și care nu mai folosește imobilul personal. Cumnatul său care eventual ar deține mai departe imobilul nu se poate substitui în locul titularului contractului și deci deținând, face drept imobilul este evacuabil. (*Cas. I. comp. chirii. Decizia No. 668 925*).

Clauza contractuală modificată prin noua lege a chiriilor: dacă se mai poate aplica. Prin noua lege a chiriilor din 1924 și anume prin art. 15 se acordă proprietarilor, pe lângă clauzele contractului sau a codului civil în vigoare, un pact comisoriu în baza căruia se poate evacua chiriașul pentru neplătă chirii la termen. Chiar în cazul când contractul prelungit în baza legii ar conține clauza că chiriașul nu poate fi evacuat decât în cazul când chiriașul ar avea un local propriu — fiind stipulat că în orice caz părțile nu pot cere decât îndeplinirea contractului — prin aceasta nu se poate presupune că proprietarul a renunțat anticipat la orice pact comisoriu legal care a intervenit posterior expirării termenului contractului, deoarece proprietarul nici nu putea prevedea că un astfel de pact va interveni. Deci rău a decis instanța de fond când a respins cererea de evacuare pentru neplătă chirii pe motivul că clauzele contractuale nu permit în nici un caz evacuarea, ci numai îndeplinirea contractului. O astfel de hotărâre nu s'a putut face decât cu violarea art. 15 din Legea chiriilor, care independent de clauzele contractuale — pentru contractele, prevede pactul comisoriu, de care proprietarul poate uza, chiar când el ar fi contrar stipulațiilor contractului expirat. (*Casația Sec. I. complet de chirii. Decizia No. 267 925*).

Art. 1118 C. C. A., evacuarea chiriașului pentru rea întrebuinșare a imobilului. Potrivit disp. art. 1118 din cod. civ. austr., cel ce dă în locațiune un imobil poate să ceară anularea contractului și înaintea împlinirii termenului contractului, dacă locatarul face o vădită rea întrebuinșare a imobilului. În cazul când instanța de fond constată această rea întrebuinșare, păzind toate regulile de procedură civilă, înaltă Curte nu poate censura această constatare și evacuarea ordonată nu poate fi decât considerată ca legală. (*Casația Sec. I. Completul de chirii. Decizia No. 828 925*).

Succesiune legitimă. Copii excluși dela moștenire; cari sunt drepturile lor. Vânzarea imobilului aparținând moștenitorilor legitimi și testamentului, cum se poate face. I. Potrivit disp. art. 727 din C. C. A. are loc succesiunea legitimă în parte, dacă defunctul făcând declarațiunea sa de ultimă voință n'a lasat partea cuvenită acelor persoane, cărora trebuia să le lase o porțiune de moștenire în puterea legii și între care se socotesc, în baza art. 763 c. c., copiii și în lipsă lor părinții defunctului. Aceste persoane sunt,

precum reiese clar din disp. art. 764 din c. c. a. moștenitori necesari, ci trebuind să primească numai porțiunea legitimă.

II. Copiii legitimi excluși dela moștenire prin testamentul făcut de defunct sunt a se considera ca moștenitori necesari, atâta timp cât dâșii nu au renunțat la porțiunea legitimă, ce le se vine în baza legii, sau când — în absența lor — curatorul instituit pentru apărarea drepturilor acestor persoane, a valorificat în instanța succesorală dreptul lor la porțiunea legitimă conf. art. 774 și 775 c. c. a. Acești copii sunt chemați în sensul art. 547 să reprezintă pe defunct cu privire la moștenirea ce le-a revenit și lor, deși numai în virtutea legii și numai în mod restrâns. Ei vor participa la lichidarea sarcinelor lăsamântului, în afara celor impuse prin dispozițiunea de ultimă voință (art. 787 c. c. a.) în special și al tuturor datoriiilor, socotindu-se porțiunea legitimă după activul net al lăsamântului.

Conform cu disp. art. 550 c. c. a. se consideră mai mulți moștenitori, cu privire la dreptul lor comun de moștenire ca o persoană unitară cât timp durează lichidarea succesiunii. Nedistingând legea între succesorii legitimi și cei testamentari și neexceptându-se nici moștenitori necesari, urmează că și aceștia, cât durează lichidarea succesiunii formează împreună cu moștenitori testamentari aceiași persoană unitară ce reprezintă lăsamântul. Interesul lor la orice schimbare a succesiunii este evident în tot cursul lichidării. Nu are nici o importanță faptul că conform cu decretul din 31/I-1844 No. 781 din col. leg. jud. moștenitorul necesar în virtutea art. 784 c. c. a. nu poate să pretindă o parte proporțională din anume lucruri mobile și imobile ce aparțin lăsamântului, ci numai valoarea porțiunii sale în numerar, socotită după evaluarea făcută de justiție.

Decretul din 27 Martie 1847 No. 1051 din col. leg. jud. instituește pe moștenitorul necesar de a are socoteli asupra porțiunii legitime proporționale ce i se cuvine dela momentul morții testatorului până la atribuirea efectivă a porțiunii sale legitime. Prin urmare reiese clar concepția legiuitorului de a considera și pe moștenitori necesari ca copărtași ai întregii mase succesoriale, cari se consideră ca un bun comun, până la eșirea din indiviziune, cu toate că drepturile lor vor fi evaluate și plătite în numerar.

III. Vânzarea imobilului ce aparține masei succesoriale, fără consimțământul și fără participarea moștenitorului necesar e lipsită de condițiile legale pentru validitate; ea e dela început nulă și de nul efect și nu poate constitui un just titlu pentru înscrierea cumpărătorilor în registrul funciar, chiar dacă contractul respectiv a fost prevăzut cu clauza aprobării din partea instanței succesoriale. (*Casația Sec. I. Decizia No. 930/922. Complect ardelean.*)

Divors. Motiv bazat pe art. 77 pentru a putea duce la desfacerea căsătoriei. Pentru ca soțul reclamant să poată pe baza art. 77 din Legea matrimonială cere desfacerea căsătoriei pentru părăsire de domiciliu, trebuie ca soțul reclamant să fi fost părăsit intenționat și din cauze înjuste de soțul pârât. Se mai cere ca somațiunea soțului reclamant către soțul pârât de a reveni la viața conjugală să fie întemeiată pe o voință serioasă de a continua viața conjugală și să nu fie făcută numai cu scopul de a putea constitui un motiv de divors. (*Cas. I complect ard. Decizia No. 143/922.*)

Competința pe baza art. 32 pr. civ. Ce creanțe pot fi valorificate la instanța locului unde se țin registrele. Dispoziția art. 32 din pr. civ. ard. care stabilește competența judecătorească a locului unde se țin registrele comerciale de către creditorul ce a acționat în judecată, constituit o excepțiune de la principiile competenței generale și ca atare este de strictă interpretare. Prin urmare ea poate fi aplicată numai în cazurile anume specificate de lege. În baza acestui principiu s'a dezvoltat uzul, în permanența urmat în practica judecătorească, că numai creanțele în numerar înregistrate în registrele creditorului pot fi validate la instanța judecătorească a locului, unde se țin registrele. Deoarece în speță recurentul cere ca pârâtă să fie obligată la furnizarea unui vagon de lemne pentru tâmplărie, ce pretinde că i-a vândut, această pretențiune nu poate fi validată la judecătoria locului înregistrat. (*Inalta Curte de Casație. Sec. III. Decizia Nr. 1475—922.*)

Prezumiția de legitimarea a copilului natural. Art. 161 C. c. A. și Art. 41. Legea XXXIII—1894. Drepturile copilului adulterin în raport cu cel legitim. În cazul, când tatăl copilului nelegitim, încheie căsătorie cu mama copilului și recunoaște înaintea ofițerului stărei civile legitimația lui, este prezumție legală cu acel copil este procreat de dâșul, prin urmare trebui să se considere ca legitim. Acest principiu de drept reiese din art. 161. c. c. a. și din art. 41, al legii XXXIII din anul 1894. Față de această presumpție în sensul art. 26 din pr. civ. reclamantă trebui să probeze contrarul, anume că copilul a cărei legitimitate s'a contestat, nu este fiu aceluia care a recunoscut.

Codul civil în vigoare în Ardeal nu face deosebire între copiii procreați în timpul cât unul dintre părinți a trăit în căsătorie cu altă persoană și între acea, cari nu s'au născut din adulter și ținând seama de principiul de drept: „ubi lex non distinguit nec nostrum est distinguere“ instanțele judecătorești au a se conduce de principiul echității „eo quod aequum et bonum est“. Deci când se constată că unul din soți se găsea în căsătorie legitimă cu altă persoană, dacă exista pentru el un impediment legal de a con-

tracta o nouă căsătorie, copilul ce s-a născut în afară de căsătorie nu poate fi pedepsit de greșelele tatălui său și deci dreptul unui astfel de copil la moștenirea tatălui său se cuvine ca și copiilor legitimi, dacă a fost legitimat prin căsătorie subsequentă. (Cas. I. Decizia Nr. 60—924. Complect. Ard.)

RECENZII

Pentru „Ardealul Juridic“

În singurătatea camerei mele de lucru, am înainte-mi un volum, pe care l'am cefit cu o atenție caracteristică. El poartă semnătura a două nume: Cel dintâi mi-e drag, căci l'am cunoscut, când eram în floarea finereții iubite, în falnica capitală de odinioară a Moldovei; acolo pe banca de student dela facultatea juridică din Iași, plin de neastâmpăr dar și de hărnicie, îmi urma regulat cursul, băeșandru *Vasilie M. Dimitriu*, astăzi Consilier de curte în Cluj, muncitor neobosit în știința dreptului și Director al revistei „Ardealul Juridic“. Cel de al doilea mi-e de asemeni drag, de și l'am cunoscut prea târziu, pe când trecusem de mult pragul bătrâneșilor nedorite; l'am cunoscut în Golgota românismului, capitala Transilvaniei; acolo făceam parte din comisiunea examinatoare a magistratilor din circumscripția Curții de apel din Cluj; înaintea acestei comisiuni s'a prezentat și tânărul judecător de ședința dela tribunalul Cluj, *Vasile P. Pasia* a căruia răspunsuri la examen a justificat și a înălțat repulațiunea sa de magistrat integru și capabil; repulațiune, care a întemeiat „Ardealul Juridic“ de a-l primi ca „Redactor al revistei“.

Lucrarea ambilor magistrați mi-a făcut o plăcere deosebită; ea are de obiect părțile din procedura penală română, cari constituiesc așa numita procedura premergătoare a desbaterei fondului procesului. Aceste părți au fost extinse cu începere dela 1 Septembrie 1925 pe întreg teritoriul țării românești.

Timpu finit de scurt, de care au putut dispune autorii, pentru a scoate la lumină această operă, dovedește cu evidență, pe de o parte sirguința, de care ei sunt capabili; iar de alta parte râvna, ce au pus-o spre a fi cât mai curând utili, celor ce vor aplica noile principii în părțile nou unite ale României.

Modul, cum au alcătuit opera, expunând în primul loc noua normă extinsă, apoi comentând-o spre a o face cât mai lămurită și mai cunoscută; după care, comparând-o cu vechea normă abrogată, dacă se prezintă cazul; și în fine ilustrând-o prin deciziunile justiției, mai cu seama ale *Inaltei Curți de Casație*, dovedesc că autorii sunt pătrunși de adevărul, că metoda bună și sistematică a dascalului ușurează povara discipolului.

Soluționarea controverselor ivite sau a acelorora, care în mod fatal se vor mai ivi e făcută cu o price-

pere, ce denotă nu numai spiritul juridic al criticului, ci și cunoștințele aprofundate ale materiei.

Alegerea deciziunilor, cu care s'a ilustrat aplicarea principiilor și soluționarea dificultăților arată o cercetare amănunțită a jurisprudenței române din partea autorilor, cari și au pus la contribuție nu numai cunoștințele lor juridice, dar și experiența îmbelsugată, dobândită prin o practică îndelungată nu numai a procedurii române dar și a acelei ardelene.

Formularele de procese verbale, de rechizitorii, de mandate, de ordonanțe, de deciziuni, etc., cu care se termină lucrarea, au menirea pe de o parte de a ușura sarcina celor chemați să aplice noua normă de procedură penală în ținuturile unite cu patria mamă; dar pe de altă parte au și o altă menire mult mai înaltă; ele vor constitui o îndrumare și o îmboldire spre unificarea modului de a se făuri actele și deciziunile judecătorești; ceea ce de sigur e un merit netăgăduit.

Limba corectă și stilul îngrijit al operii sunt însușiri, ce vor avea efectul să facă să dispară în viitor din actele judecătorești, acele cuvinte străine și acele construcțiuni nepotrivite, care produc o adevărată discordanță față de muzica armonioasă a graiului românesc.

În fine cele trei culori, ce indică la finele volumului 1) formularele, 2) tabla de materii, și 3) indexul alfabetic, apar ca adevărate licăriri ale focului sacru vecinic nestins în sufletul și inima acestor fii de Români ce prin graiul lor făcut spun multe celor ce voesc să simtă românește.

Cu credința nestrămutată, că aceasta lucrare trebuie să fie un *Vademecum* al tuturor acelorora ce au a face, a cere sau a urmări aplicarea normelor extinse, felicit cu toată sinceritatea pe autorii ei. La vârsta mea, mă simt încă mândru, că mai pot vedea vârstari plini de viață, cari în mijlocul svârcolirilor zilnice de a se munci cât mai puțin, dar în schimb de a se trăi cât mai bine, ei se îndeletnicesc din contra cu o muncă istovitoare, ce materialiceste nu produce nimic, dar care muncă împodobește ființa cu cununa vredniciei, inobilează sufletul cu virtutea unei datorii implinite și înalță inima cu iubirea neșărmurită a patriei române!

Onoare revistei „Ardealul Juridic“, care are în frunte-i atari îndrumători!

V. Dimitriu,

Profesor la facultatea Juridică
din București

În biroul de avocatură al subsemnatului găsește loc un avocat stagiatar, (candidat de avocat) în condițiuni foarte avantajoase. *Dr. Nicolae Comșulea*, avocat, Zărnești, jud. Făgăraș.

INFORMAȚIUNI

A apărut de sub tipar **Procedura penală română Adnotată.** (Poliția judiciară, Minister public, Ofițeri de poliție auxiliari ai procurorului, judecător de instrucție și procedura înaintea sa — cartea I. cap. I, II, III, IV, V, VI, VII, ai VIII art. 13—138; Camera de punere sub acuzare și procedura înaintea sa — cartea II, titl. II, cap. 1. art. 212—246 și Despre diferitele recursuri în contra deciziunilor și cereri în Casație — titlul III, cap. II, și cap. III, art. 494—450 pr. p. rom.)

Cuprinzând sub fie care articol de lege aparte: note aplicative și de comparație cu textele corespunzătoare din pr. pen. maghiară scoase din vigoare; uzurile și practica nou introdusă de procedura penală română; extrase și trimiteri teoretice la scrieri și autori români; articolele din restul pr. p. română la care aceste se referă și mai ales *jurisprudența Casației române până la zi.*

Volumul de peste 450 pagini conține pentru îndrumare, formulare, modele de: *procese verbale* până la proba contrară și până la înșchierare în fals, *rechizitor* introductiv și definitiv; *ordonanță* de sesizare și pefinilivă date de judecătorul de instrucție, raport rechizitor și act de acuzare date de Procurorul general; deciziuni date de Camera de puneri sub acuzare, *opozitii* și recursuri în Casație etc. o Tablă de materie și Index alfabetic.

Lucrarea este întocmită de către directorul revistei noastre D-nul *Vasile M. Dimitriu* Consilier la Curtea de Apel din Cluj în colaborare cu redactorul dela „Ardealul Juridic” Dl *Vasile P. Pastia* judecător la Tribunalul Cluj. Volumul s'a pus în vânzare spre a fi din timp la îndemâna juriștilor din Ardeal pentru studiarea *procedurii penale române* (partea indicată) care a intrat cu ziua de 1 Septembrie 1925 în vigoare și în Ardeal și Bucovina (Legea de organ. judecătorească 1925, art. 314—315).

Depozitul general este pentru cei ce doresc să-și procure această lucrare la D-l *V. M. Dimitriu* consilier la Curtea de Apel

Cluj, Calea Victoriei Nr. 53. etj I stga.

Prețul lucrării 250 lei, pentru D-nii magistrați cu reducere dacă se adresează direct.

...

Tânăr avocat dorește a se asocia cu capital, și a prelua birou advocațional sau să se angajeze pentru conducerea biroului.

Scrisorile se vor adresa Administrației revistei sub Nr. 8526.

Corespondența

St. Redacție

Referitor la orele de lucru, permiteți-mi și mie câte-va observări: Cu orele după amiazi se perd cele mai bune ore de lucru și pentru Stat și pentru funcționari. După munca zilei, după desbateri obositoare, funcționarul are nevoie de câte va ceasuri de reîmprospatare fizică. Dacă lucrează până la 8 seara atunci e privat de acest timp pentru sănătate. După muncă obositoare cu creerul nu poți nici dormi de multe ori seara până târziu, ci dacă nu te culci trebuie să ai refugiu într'o cafenea pentru ate distrage și cata promovarea unei vieți neordonate prin împărțirea orelor de lucru. Dacă altora le convine această viață cu culcatul dimineața — de ce să introducă în toată țara?

Ce are unificarea cu asta?

I. Corbul
Asesor Bistrița
Sedria Orfanală

Nr. G. 2048/4—1924 exec.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judecătoresc prin aceasta public că în baza deciziei Nr. G. 258—1924 a judecătoriei de ocol Diciosânmărtin în favorul reclamantului *Banca Comercială* s. p a repr. prin avocatul dr. Erdős Izidor pentru incasarea creanței de 88.900 lei și acc. fixez termen de licitație pe ziua 12 Septembrie 1925 orele 4 p. m. la fața locului în *Diciosânmărtin* unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară 2 cai, 1 trăsură, 2 perechi hamuri și 1 pianino în valoare de 60.000 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Diciosânmărtin, la 18 August 1925. *Indescrifabil*, executor judecătoresc.